

Project per la meglieraziun funsila

Integraziun dallas meglieraziuns
da Segnas e da Pardomat

M E S S A D I

dalla suprastanza communalala al cussegl da vischnaunca

Stimau signur president
Preziadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

1. Situaziun da partenza

A caschun dalla votaziun all'urna dils 11 da mars 2012 ha il pievel decidiu d'instradar la meglieraziun generala per la vischnaunca da Mustér cun risguardar la situaziun da Segnas e da Pardomat.

Ils 22 da zercladur 2012 ha il cussegl da vischnaunca approbau il regulativ per la meglieraziun funsila e concediu in credit da rama da frs. 350'000 per elaborar in preproject per ina meglieraziun generala. Ella medema seduta ha il cussegl da vischnaunca era eligi la cumissiun da meglieraziun e la cumissiun da schazetg.

2. Lavur dalla cumissiun da meglieraziun

Entochen oz ha la cumissiun da meglieraziun exequiu las suandontas lavurs:

- a) eligi il biro Cavigelli inschigniers da Glion sco planisader dalla meglieraziun;
- b) eligi il biro ATRAGENE da Cuera per las lavurs arisguard las damondas digl ambient;
- c) fixau il territori cumpigliau e menau atras la procedura d'exposiziun publica;
- d) elaborau il project general che cumpeglia la proposta per la reit da vias, la calculaziun da cuosts sco era l'examinaziun dalla cumpatibilitad ecologica (UVP).

3. Integraziun cumpleina dallas meglieraziuns da Segnas e da Pardomat ella meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér

En connex culla fixaziun dil territori cumpigliau ed en special tier l'elaboraziun dalla reit da vias entras la cumissiun da meglieraziun eisi semussau ch'igl ei necessari ed indicau dad era integrar il territori dallas meglieraziuns da Segnas e da Pardomat, ch'ei vegnidas menadas atras gia ils onns 50, cumpleinamein el project dalla meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér.

Las suandontas raschuns han motivau la cumissiun da meglieraziun d'inoltrar la proposta corrispondenta alla suprastanza communal:

- 1) La decisiun dils 11 da mars 2012 dalla cuminonza dils votants cumpeglia la sanaziun dallas vias da meglieraziun da Segnas e da Pardomat. Tier ina sanaziun da vias existentas ston quellas vegnir slargiadas per aschia satisfacer als basegns actuals davart il traffic agricol cun maschinas fetg grondas ed adina pli ladas. Per denton saver slargiar las vias existentas basegna ei da mintga vart terren dallas parcelas cunfinontas. L'arrundaziun dil terren sut il tetg dalla meglieraziun possibilitescha da prender giu il terren necessari da mintga vart dalla via e porscha la pusseivladad dad ulivar la sperdita da terren al possessur che sto dar giu tal per slargiar las vias. Aschia ston buca mo ils possessurs da terren per liung dallas vias che vegnan baghegiadas da niev ni sanadas, mobein tut ils possessurs dil terren cumpigliau ella meglieraziun contribuir ina part da lur terren per las surfatschas necessarias per las vias.

Senza l'integraziun cumpleina dil territori dallas duas arrundaziuns da Segnas e da Pardomat ella meglieraziun generala stuessen las surfatschas necessarias per slargiar las vias vegnir acquistadas entras la vischnaunca tenor las proceduras usitadas sco per exempel tier la realisaziun da vias da quartier novas. La finala stuess mintga possessur pertuccau esser cuntents culla vendita da siu terren. Era dess ei probablamein grondas discussiuns sur dalla damonda con ladas che las vias duein esser e nua che quellas duein vegnir slargiadas. Gest tenor situaziun stuess eventualmein schizun la procedura d'expropriaziun vegnir instradada, quei che retardass la realisaziun dil project dalla sanaziun.

- 2) Cun integrar las meglieraziuns da Segnas e da Pardomat cumpleinamein ella meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér sa era il territori da quellas duas meglieraziuns vegnir arrundaus leu nua che quei fa basegns. Era sche l'arrundaziun dil terren ei vegnida fatga cun success avon 50 onns ein las relaziuns da possess dapi lu semidadas tscheu e leu ed in'arrundaziun savess en bein enqual cass putar ina migliur.

- 3) Ston las vias dallas meglieraziuns da Segnas e da Pardomat vegnir sanadas senza ch'il territori vegni integraus cumpleinamein ella meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér, vegn quintau cun subvenziuns davart dalla Confederaziun e dil Cantun da rodund 65 %. Ein ils territoris da quellas duas meglieraziuns integras cumpleinamein el project general, muntan las subvenziuns el minimum 80 %, probablamein era levat dapli, gest tenor la fixaziun definitiva dalla quota da subvenziun per igl ulteriur territori. Il schazetg da cuosts per la sanaziun dallas vias da Segnas numnaus el messadi per la votaziun dil pievel dils 11 da mars 2012 munta 1.1 milliuns francs. Il surpli da subvenziuns el cass dall'integraziun cumpleina dalla meglieraziun da Segnas munta mo per quella el minimum rodund 165'000 francs.
- 4) Actualmein vegnan las vias dallas meglieraziuns da Segnas e da Pardomat mantenidas entras corporaziuns da meglieraziun en quels dus loghens. Ils cuosts persunter vegnan finanziaj cun contribuziuns dils possessurs da terren. El cass che las meglieraziuns da Segnas e da Pardomat vegnan integradas cumpleinamein ella meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér, vegnan era las vias da quellas duas meglieraziuns integradas equalmein a tuttas autras vias ella reit dallas vias dalla meglieraziun. Suenter la sanaziun ni la construcziun nova dallas vias da meglieraziun vegnan quellas surdadas alla vischnaunca che procura pil manteniment da tut quellas vias tenor in regulativ che vegn preparaus a temps.
- 5) Tenor lescha ein tuttas viasfier svizras obligadas da segirar ils surpassadis aunc buca segirai e quei entochen la fin 2014. Sil tschancun Mustér-Mumpé Tujetsch ston ord quei motiv differents surpassadis vegnir segirai ni vegnan sligiai. La cumissiun da meglieraziun ei vegnida integrada ella procedura corrispudenta ed ins ha ensemen culla Viefier Matterhorn Gotthardbahn (MGB) sespruau d'anflar sligiazions adequatas che pon era satisfar als basegns digl avegnir. Aschia risguarda il concept dalla reit da vias dalla meglieraziun quels basegns. Schegie ch'igl ei previu da realisar certas vias funsilas cun finanziaziun dalla MGB avon che la meglieraziun vegn activa en quels territoris, san ins pli tard tuttina restituir ina part dil terren duvraus per las vias novas als proprietaris pertuccai, quei denton mo sch'igl entir territori dalla meglieraziun da Segnas fa part dalla meglieraziun generala.
- 6) A Segnas ha la meglieraziun giu realisau ina gronda reit da drenaschas per meglierar la qualidad dils praus arrundai. Quellas drenaschas ein vegnidas mantenidas entras la corporaziun da meglieraziun. Suenter tons onns en funcziun ein probabel tscheu e leu parts da quellas drenaschas en in stan che pretenda ina sanaziun. Tenor indicaziun digl Uffeci cantunal d'agricultura e geoinformaziun che accumpogna il project dalla meglieraziun generala da Mustér san quellas drenaschas sut il tetg dalla meglieraziun generala vegnir mantenidas vinavon, gie schizun sanadas leu nua che quei fa basegns. Ils cuosts per eventualas lavurs da sanaziun vid las drenaschas vegnan integras els cuosts totals dalla meglieraziun generala e survegnan cheutras era las quotas da subvenziuns sco sura menziunau. La reit dallas drenaschas croda sco las vias alla vischnaunca che procura pil manteniment da quellas tenor il suramenziunau regulativ.

Ord vesta dalla cumissiun da meglieraziun dat ei neginas raschuns da buca integrar las duas meglieraziuns da Segnas e da Pardomat cumpleinamein ella meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér. Damai che la meglieraziun generala ei in project da generaziuns, eisi indicau da valetar bein las raschuns che plaidan per quell'integraziun. La cumissiun da meglieraziun che ha l'incarica da menar atras quei grond project ha valetau la situaziun ed ei dil meini che la meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér sa vegnir realisada cun success mo sche las duas meglieraziuns da Segnas e da Pardomat vegnan integradas cumpleinamein en quei project general. Per quei propona la cumissiun da meglieraziun unanimesa alla suprastanza communal d'instradar la procedura politica per far quei pass.

4. Seras d'informaziun

Per saver presentar las raschuns dalla cumissiun da meglieraziun per quell'integraziun cumpleina dallas meglieraziuns da Segnas e da Pardomat ella meglieraziun generala eisi vegniu organisau en casa da scola a Segnas ina sera d'informaziun per tut ils interessai da

Segnas e Mumpé Tujetsch. Ils representants dil cantun, dalla vischnaunca, dalla cumissiun da meglieraziun ed il planisader han informau detagliadamein sur dils pros ed ils contras per ina integraziun dalla meglieraziun da Segnas. La fetg buna participaziun e la discussiun constructiva han demussau il grond interess pil project dalla meglieraziun generala sco era igl interess d'endriescher pertgei che la meglieraziun da Segnas duei vegnir integrada cumpleinamein ella meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér.

Davart da Pardomat ein ils representants dalla corporaziun da meglieraziun da Pardomat vegni informai a medema moda e maniera sco a Segnas.

5. Consequenzas dil project general

Culla decisiun d'integrar las duas meglieraziuns da Segnas e da Pardomat vegn il territori cumpigliaus engrondius per rodund 97 ha e 160 parcelas. Il territori cumpigliau sto cuntener igl entir intschess nua che la meglieraziun preveda mesiras, vul dir vias funsilas ni arrundaziun dil terren. En connex culla fixaziun dil territori cumpigliau ein da principi tuttas parcelas agricolas vegnidas integradas inclusiv ils territoris d'uaul nua che vias funsilas ni forestalas fan part dil project. Medemamein ein Pardomat Dadora dalla vischnaunca da Sumvitg sco era il territori da Falluns-Cavorgia sin intschess dalla vischnaunca da Tujetsch vegni integrat ella meglieraziun funsila da Mustér. Il territori cumpigliau ensiara niev ina surfatscha da ca. 1'100 ha. Il diember dallas parcelas pertuccadas munta 1'880. La reit da vias che vegnan sanadas ni baghegiadas da niev semida buca entras l'integraziun da quellas duas meglieraziuns. Las finamiras dil project restan las medemas. L'integraziun cumpleina da Segnas e Pardomat caschuna mudests cuosts supplementars, aschi ch'il credit da rama concedius tonscha.

6. Proposta

Sin fundament da sura ponderaziuns

p r o p o s t a

la suprastonza communal al cussegl da vischnaunca:

- da prender enonuschientscha dallas lavurs fatgas entochen ussa per la meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér;
- d'integrar las meglieraziuns da Segnas e da Pardomat cumpleinamein ella meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér;
- da suttametter il conclus davart l'integraziun cumpleina dallas meglieraziuns da Segnas e da Pardomat ella meglieraziun generala dalla vischnaunca da Mustér alla decisiun entras la cuminonza dils votants.

Suprastonza communal Disentis/Mustér

Il president:

Francesco Cajacob

Il canzlist:

Andri Hendry

Disentis/Mustér, ils 8 da settember 2014